

Redaktörerna har ordet

I DET HÄR dubbelnumret av Sociologisk Forskning fördjupar vi ett tema som vi berörde i det förra numret: de protester världen över som var en reaktion på att den 46-årige svarta mannen George Floyd dödade av en vit polis i USA. I detta nummer har vi ett samtal mellan tre samhällsvetenskapliga forskare verksamma i Sverige och USA om Black Lives Matter, antirasistiska rörelsemobiliseringar, antisvart rasism samt polisiärt dödliga våld mot svarta människor. De medverkande forskarna är statsvetaren Jan Jämte, sociologen Jasmine Kelekay och kriminologen Leandro Schclarek Mulinari.

Frågor om rasism, ras och etnicitet i Sverige samt afroamerikaners situation i USA är också centrala teman i två av detta nummers forskningsartiklar. I artikeln ”Importing American racial reasoning to social science research in Sweden” diskuterar Andrea Voyer och Anna Lund den sociala ojämlikhet och exkludering i Sverige som är grundad i kategoriseringar baserade på ras och etnicitet. Även om rasism och rasifiering under lång tid undersökts av samhällsvetenskapliga forskare i Sverige menar de att mycket forskning fortfarande präglas av ett motstånd mot att analysera dessa frågor utifrån kategoriseringar baserade på ras. Peter Ehrström och Magnus Dahlstedt skriver om den afroamerikanske filmkaraktären Shaft i artikeln ”Mitt namn är Shaft. En populärkulturell ikon i tre olika skepnader”. Genom att analysera tre Shaft-filmer från 1971, 2000 och 2019 belyser de hur afroamerikaners villkor och samhället i stort har förändrats.

Numrets övriga fyra forskningsartiklar berör andra teman. I artikeln ”En stum värld? Om resonans, social responsivitet och utbrändhet” diskuterar Christian Ståhl Hartmut Rosas teori om resonans i relation till Johan Asplunds teori om social responsivitet. Ståhl menar att dessa teoretiker bidrar till ett sociologiskt synsätt på utbrändhet som skiljer sig från de gängse genom att förskjuta diskussionen om detta fenomen från det ”individuella psykiska måendet till sociala strukturer”. Gabriella Scaramuzzino diskuterar i sin artikel ”Workplace violence. A threat to autonomy and professional discretion” hat, hot och trakasserier mot tre yrkesgrupper som alla har demokratibärande roller: socialarbetare, lärare och journalister. Hennes undersökning visar att hela 40 procent av respondenterna har övervägt att sluta arbeta med ett socialt problem, ett ämne eller en viss grupp av rädsla för att bli utsatt för arbetsrelaterat våld. I artikeln ”Att förhålla sig till ändligheten i livet och strategier för ’framgångsrikt döende’” skriver Janicke Andersson om hur äldre personer förhåller sig till den ökade sannolikheten att livet ska ta slut och känslan av att döden är nära. En slutsats är att intervjupersonerna uttryckte osäkerhet och rädsla inför ovissheten i framtiden samtidigt som de sade sig vilja att ta kontroll över såväl åldrandet som döden. Zlatan Ibrahimovićs, Patrik

Sjöbergs och Leif G.W. Perssons självbiografier analyseras i artikeln ”Underdogs, rebels, and heroes. Crime narratives as a resource for doing masculinity in autobiographies” av Monica Skrinjar och Tove Pettersson. Deras analys visar hur berömda och socialt etablerade män använder beskrivningar av kriminella handlingar för att konstruera en viss typ av maskulinitet, trots att dessa handlingar sällan beskrivs som kriminella i deras berättelser.

Den amerikanska sociologen Jeffrey C. Alexander var en av de planerade huvudtalarna vid 2020 års Sociologidagarna, som med kort varsel fick ställas in på grund av coronapandemin. I det här numret publicerar vi en reviderad version av den keynote-föreläsning som han skulle hållit under Sociologidagarna. I denna föreläsning, som har titeln ”The performativity of objects”, introducerar Alexander en ny kultursociologisk teori om materialitet som bland annat undersöker den sociala betydelsen av det estetiskt utformade objektets yta.

I numret presenterar vi även sju recensioner av nyutkomna böcker. Magnus Granberg framhåller i sin recension av Johan Alfonssons *Alienation och arbete. Unga behovsanställdas villkor i den flexibla kapitalismen* (2020) att denna avhandling är ”originell just i kraft av hur den är gedigen”. Pernilla Ouis recenserar Johan Rosquists avhandling *Moral i rätten. Utredningar av hedersrelaterat våld i Sverige 1997–2017* (2020) och menar att den visar på ”vilka fallgropar och utmaningar som finns i ett samhälle som alltmer högljutt kräver speciell lagstiftning och särskilda straff gällande hedersbrott”. I sin recension av Stefan Svallfors *The inner world of research. On academic labor* (2020) noterar Margareta Hallberg gillande att det är ”ovanligt att möta forskarens blick på både sig själv och andra på ett för läsaren lärande sätt”. Stefan Svallfors konstaterar i sin recension av Erik Bengtssons *Världens jämlikaste land?* (2020) att det är ”en mycket läsvärd bok: inte bara baserad på omsorgsfullt framtagen empiri utan dessutom flyhänt skriven och djupt engagerande”. Ina Hallström recenserar Maria Törnqvists *Merleaus mamma* (2020) och framhåller att boken kan ses som ”en erinran om fenomenologins potential som metod för att beskriva det som bara kan ses när man möter det för första gången eller som om det var första gången.” I sin recension av Markus Arvidssons och Bengt Starrins *Socialpsykologiska Experiment* (2019) menar Lars-Erik Berg att det är en bok som ”förtjänar att uppmärksamhet i undervisning och vardagsliv av just skälet synas för att finnas”. Karl Malmqvist menar i sin recension av Eva Österbergs *Fina och fula känslor? Historiska essäer* (2020) att boken ger ”högintressanta inblickar i nordisk medeltida och tidigmodern emotionshistoria” samtidigt som den väcker viktiga frågor om ”behandling av etik, samhällsteori och samtidsanalys”.

Vi vill även uppmana er att sända oss era artikelmanus, förslag på recensioner och idéer för framtida temanummer. Sociologisk Forskning publicerar bidrag på svenska och övriga skandinaviska språk samt på engelska. Sociologisk Forskning tillämpar anonymiserad kollegial granskning (*double blind peer review*) och alla artiklar publiceras med omedelbar öppen tillgång (*open access*) på tidskriftens hemsida.

Lena Sobl och Magnus Wennerhag
Redaktörer för Sociologisk Forskning